

بسمه تعالی

طرح برگزاری

نخستین نشست بین‌المللی دیپلماسی علمی دانشجویی تهران

توسعه همکاری‌های مشترک در حل مسائل دانشجویان بین‌المللی

ما در آینده حتماً باید به این نقطه برسیم که مرجع علمی در دنیا به حساب بیاییم.

(مقام معظم رهبری - ۲۰ خرداد ۱۳۹۷)

این آینده را تصویر کنید که در دنیا هر کسی بخواهد به یافته‌های تازه‌ی علمی دست پیدا کند، مجبور بشود زبان فارسی یاد بگیرد؛ همت را این قرار بدهید.

(مقام معظم رهبری - ۱۷ مهر ۱۳۹۲)

اردی‌بهشت ۱۴۰۲

آغاز دهه‌ی پنجم انقلاب اسلامی با ارائه‌ی بیانیه‌ی راهبردی از سوی مقام معظم رهبری همراه بود که با عنوان «گام دوم انقلاب» ارائه شد. این بیانیه بر این اصل تاکید دارد که انقلاب اسلامی آغازگر عصری جدید در عالم است و از آنجا که انقلاب اسلامی ایران بر مفاهیم فطری اتکا دارد تاریخ انقضا نخواهد داشت و دچار خمودگی، تضاد و ناسازگاری با روزگار نمی‌شود؛ بخشی از این بیانیه شامل مؤلفه‌های «علم و پژوهش»، «معنویت و اخلاق»، «اقتصاد»، «استقلال و آزادی»، «عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن» و «سبک زندگی» می‌شود که تحقق بخش عمده‌ای از این اهداف مستلزم برنامه‌ریزی‌های ویژه از سوی نهادهای علمی کشور است؛ بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی در تداوم منطقی وصیت‌نامه الهی سیاسی امام خمینی قرار دارد که با اشاره به نقشه دشمنان هشدار می‌دادند: «در دانشگاه نقشه آن است که جوانان را به سوی شرق یا غرب بکشانند و در ادامه دولتمردان را از بین اینان انتخاب و بر سرنوشت کشورها حکومت دهند...»؛ در چنین شرایطی و با توجه به استقلال علمی کشور که پس از انقلاب اسلامی به تدریج به دست آمده است به نظر می‌رسد یکی از مهمترین وظایف آموزش عالی کشور برنامه‌ریزی برای تاثیرگذاری بر روند برنامه‌های تبادل دانشجویی جهان با هدف ایجاد همگرایی در بین کشورهای غیرغربی و در عین حال بازپس‌گیری جایگاه ایران در مرجعیت علمی جهان باشد. لازم به توضیح است که مروری بر روند مهاجرت‌های علمی دانشجویی کشور، منطقه غرب آسیا و جهان نشان می‌دهد جمعیت دانشجویان بین‌المللی سراسر جهان تا سال ۲۰۳۰ میلادی به بیش از ۱۰ میلیون دانشجوی بین‌المللی افزایش پیدا کنند و از سوی دیگر در حال حاضر بیش از دو سوم دانشجویان بین‌المللی از آسیا روانه دانشگاه‌های کشورهای غربی می‌شوند؛ لازم به یادآوری است که کشورهای توسعه یافته غربی تا کنون برنامه‌های متعددی را با هدف سازمان‌دهی تبادل دانشجو بین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی خود با سایر نقاط جهان راه‌اندازی کرده‌اند که طی این برنامه‌ها دانشجویان می‌توانند در دوره‌های کوتاه مدت در دانشگاه‌های اروپایی تحصیل کنند و از مزایا و امکانات آن‌ها بهره‌مند شوند. این برنامه‌ها در عین حال فرصتی را فراهم کرده است تا دانشجویان نخبه غیراروپایی و آمریکایی جذب دانشگاه‌های غربی شده و کشورهایی که بیشترین هزینه را برای این دانشجویان متحمل شده‌اند نه فقط کمترین بهره را از سرمایه‌های علمی خود داشته باشند بلکه از روند توسعه بیش از گذشته بازداشته شوند. بدین ترتیب به نظر می‌رسد ابتکارهایی برای طراحی برنامه‌های تبادل دانشجو بین ایران و سایر کشورهای همسو خواهد توانست موجب افزایش قدرت ملی این کشورها در برابر توسعه‌طلبی و استثمار علمی دولت‌های غربی شود. به بیان بهتر این ابتکار افزون بر آنکه دستاوردهای اقتصادی برای کشورها به منظور بهره‌مندی بیشتر از بازار ۵۰۰ میلیارد دلاری دانشجویان بین‌المللی در اقتصاد جهانی خواهد داشت با ایجاد تغییر موازنه در جریان مهاجرت دانشجویان بین‌المللی، دستاوردهای فرهنگی و سیاسی برای جمهوری اسلامی ایران و بسیاری از کشورهای جهان به همراه دارد؛ بر اساس تحلیل مذکور، سازمان امور دانشجویان در راستای اجرای برنامه راهبردی خود مبنی بر زمینه‌سازی برای مرجعیت علمی و افزایش مداوم اعتبار نظام علمی جمهوری اسلامی ایران در بین دانشگاه‌های برتر منطقه و جهان از طریق ایجاد ظرفیت‌های همکاری علمی و اعتمادسازی مشترک بین کشورهای همسو و همچنین فراهم‌سازی زمینه‌های لازم به منظور جذب ۲۵۰ هزار دانشجو، در افق سال ۱۴۰۴ هجری شمسی، برگزاری نخستین «نشست بین‌المللی دیپلماسی علمی دانشجویی تهران» با دستور کار «توسعه

همکاری‌های مشترک در حل مسائل دانشجویان بین‌المللی» را با تاکید بر حضور وزرا یا نمایندگانی از ۵۵ کشور دارای اولویت که دارای توانمندی در حوزه دانشگاهی هستند و یا می‌توانند به روند افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی در ایران کمک کنند، به شرح ذیل پیشنهاد می‌کند؛ لازم به توضیح است اجرای این اقدام با همکاری و مشارکت ویژه ستاد وزارت عتف و ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به همراه ستاد وزارت امور خارجه دستاوردهای فراوانی را برای کشور در حوزه دیپلماسی علمی و توسعه جذب دانشجویان بین‌المللی به همراه خواهد داشت.

۲- اهداف بین‌المللی

- ایجاد موازنه در جریان مهاجرت‌های علمی دانشجویان ایران و جهان.
- ایجاد اعتماد و کمک برای تبادل آسان دانشجویان بین‌المللی
- زمینه‌سازی برای طرح ابتکارهای دیپلماتیک به منظور حل مشکلات دانشجویان بین‌المللی
- ایجاد همگرایی با کشورهای حوزه تمدن‌های اسلامی، آفریقایی، اوراسیا، شرق آسیا و آمریکای لاتین
- الهام‌بخشی در جهان اسلام و تولید قدرت نرم و چانه‌زنی در عرصه بین‌المللی
- افزایش حضور موثر در بازارهای علم و فناوری منطقه‌ای و بین‌المللی

۳- اهداف ملی

- زمینه‌سازی برای مرجعیت علمی جمهوری اسلامی ایران
- گفتمان‌سازی در حوزه جذب دانشجویان بین‌المللی در ایران
- ایجاد موازنه در جریان مهاجرت‌های علمی دانشجویان ایرانی
- کمک به گسترش زبان فارسی به عنوان زبان معیار علم در سطح بین‌المللی
- شبکه‌سازی برای گسترش زیست‌بوم کنشگران در حوزه دانشجویان بین‌المللی کشور
- تقدیر از کنشگران برتر در جذب دانشجویان بین‌المللی در کشور
- فراهم‌سازی زمینه برای افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی شهریه‌پرداز در کشور
- زمینه‌سازی برای ایفای نقش دانشجویان بین‌المللی در روند تجارت فناوری
- معرفی ظرفیت‌های آموزش عالی کشور در حوزه جذب دانشجویان بین‌المللی به کشورهای همسو

۴- شورای عالی سیاست‌گذاری

شورای سیاست‌گذاری این همایش متشکل از اعضای شورای راهبردی سیاست‌گذاری کلان برای دانشجویان بین‌المللی است که نظارت عالی و مسئولیت تعیین اهداف و سیاست‌های کلی دبیرخانه دائمی همایش را بر عهده خواهد داشت.

۴-۱- وظایف شورای عالی سیاستگذاری:

- تعیین سیاست‌های کلی همایش
- نظارت عالی بر حسن اجرای برگزاری همایش

۵- دبیرخانه دائمی

دبیرخانه دائمی زیر نظر شورای سیاستگذاری مستقر در سازمان امور دانشجویان به ریاست معاون وزیر علوم و رئیس سازمان امور دانشجویان به منظور پیگیری و انجام امور اجرایی این نشست با شرح وظایف ذیل تاسیس می‌شود:

- پیشنهاد و معرفی دبیران کارگروه‌های اجرایی
- تدوین پیش‌نویس متن اسناد، تفاهم‌نامه‌ها و مذاکرات نشست وزیران
- تصویب و نظارت بر مندرجات مکاتبات، محورها، اطلاعیه‌ها، بروشورها و کاربرگ‌ها
- تصویب متن قراردادهای منعقد با افراد، شرکت‌ها و سازمان‌های اجرایی
- بررسی و ارائه فهرست نهایی مدعوین داخلی و بین‌المللی به شورای سیاستگذاری
- نظارت کامل بر عملکرد و ایجاد هماهنگی‌های لازم در کارگروه‌ها
- ارسال فراخوان برای افراد، شخصیت‌ها، سازمان‌ها و مراکز علمی با هماهنگی شورای سیاستگذاری
- اعلام نشانی پستی و اینترنتی و شماره تلفن دبیرخانه اجرایی
- مدیریت میزگردهای علمی تلویزیونی و رادیویی
- برنامه‌ریزی محتوایی نشست وزرا
- ارائه گزارش‌های منظم به شورای سیاستگذاری
- نظارت بر حسن انجام امور مالی و اداری در چارچوب وظایف محوله

۶- اجلاس هیئت‌های علمی کشورهای ذی‌نفع

در این نشست دو روزه حدود ۵۵ وزیر و هیات‌های تخصصی از کشورهای جهان برنامه‌های خود را برای جذب و تبادل دانشجویان بین‌المللی با یکدیگر مرور خواهند کرد و تفاهم‌نامه‌های دو جانبه و چندجانبه در حوزه جذب و تبادل دانشجو بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای مدعو منعقد خواهد شد.

برنامه نشست:

الف: آیین گشایش با حضور رئیس جمهوری

ب: نشست هماهنگی: معرفی ظرفیت‌های دانشگاهی و برنامه‌های تبادل دانشجو از سوی نمایندگان کشورها- سالن اجلاس سران

قرائت بیانیه پایانی (اعلام برنامه توسعه همکاری‌های مشترک کشورها برای تبادل دانشجو در حوزه‌های مورد توافق)

۶-۲- دیدارهای انفرادی و امضای تفاهم‌نامه همکاری با وزرای علوم و بهداشت

۶-۳- بازدید وزرا و هیات‌های تخصصی از دومین نمایشگاه «جاذبه‌های تحصیل در ایران» - مصلی تهران

کشورهای پیشنهادی بر اساس سطح روابط و توان دانشگاهی

حوزه محور مقاومت	قاره آفریقا	آمریکای لاتین	اروپای شرقی	جنوب شرقی آسیا
سوریه، لبنان، عراق، فلسطین و یمن	الجزایر، تونس، تانزانیا، نیجریه، سنگال، کنیا، ساحل عاج، زیمبابوه، موریتانی، آفریقای جنوبی، اتیوپی، مالی، اوگاندا، کامرون، غنا، مالاوی، ماداگاسکار، نامیبیا، مصر	ونزوئلا، کوبا، بولیوی، شیلی، برزیل	مجارستان، لهستان، رومانی، بوسنی، صربستان	برونئی، بنگلادش، ویتنام
شرق دور	حوزه بالتیک	حوزه پیمان شانگهای	حوزه خلیج فارس	حوزه سازمان عمران منطقه ای (اکو)
ژاپن، کره شمالی	لتونی، لیتوانی، استونی	چین، هند، تاجیکستان، ازبکستان، قزاقستان و قرقیزستان (ترکمنستان و مغولستان، بلاروس، ارمنستان)	عمان، قطر	ترکیه، پاکستان، افغانستان

۷- بخش نمایشگاهی:

همزمان با اجرای همایش و به منظور معرفی و ایجاد زیست بوم جذب دانشجویان بین‌المللی در ایران، نمایشگاهی بزرگ متشکل از بیش از ۴۰۰ غرفه با حضور دانشگاه‌های متقاضی، شرکت‌های دانش‌بنیان، پژوهشگاه‌ها، انجمن‌های دوستی ایران و کشورهای هدف، شرکت‌های گردشگری و مسافرتی، دانشجویان بین‌المللی مقیم ایران و نهادهای علاقه‌مند به حضور در بخش نمایشگاهی به همراه موسسات جذب دارای مجوز در محوطه مصلای بزرگ تهران برگزار خواهد شد. متقاضیان اخذ غرفه در نمایشگاه باید درخواست مکتوب خود حداکثر تا یک ماه پیش از برگزاری جشنواره در تارنمای جشنواره ثبت کنند.

۸- جشنواره فرهنگ ملل:

جشنواره فرهنگ ملل به عنوان یکی از برنامه‌های ثابت سازمان امور دانشجویان طی سال‌های اخیر، از دیگر برنامه‌هایی است که مقارن با برگزاری این رویداد برگزار می‌شود. در این برنامه دانشجویان بین‌المللی شاغل به تحصیل در ایران از کشورها و ملیت‌های مختلف با لباس‌های محلی و غذاهای گوناگون در قالب فضای نمایشگاهی، بازدیدکنندگان را با کشور و دانشگاه‌های متبوع خود آشنا خواهند ساخت. به بهترین غرفه‌های این بخش جوایزی نفیس از سوی سازمان امور دانشجویان اهدا خواهد شد. هماهنگی برای انجام این پروژه بر عهده یکی از دانشگاه‌های کشور خواهد بود.

۹- اجلاسیه دانش‌آموختگان بین‌المللی در ایران:

«استفاده صحیح و مناسب از ظرفیت‌های علمی نخبگان در راستای توسعه همه جانبه کشور» یکی از تاکیدات همیشگی رهبر انقلاب و از ضرورت‌های توسعه کشور است؛ اما با این وجود سازوکار متعارف و مشخصی برای حمایت و یا بهره‌گیری از ظرفیت دانش‌آموختگان بین‌المللی کشور پیش‌بینی نشده است. بر این اساس و با هدف تسهیل دیپلماسی علمی دانشجویی از طریق توجیه دانشگاه‌ها و تمرکز برای اجرای این اقدامات حمایتی همزمان با برگزاری همایش از حدود ۱۰۰ دانش‌آموخته بین‌المللی کشور که در حال حاضر به کشور خود مراجعه نموده‌اند و دارای ویژگی‌های شاخص و اثرگذار هستند با هماهنگی دانشگاه‌های برتر کشور دعوت به عمل خواهد آمد. تاکید بر ضرورت تنوع ملیت‌های مدعو یکی از الزامات این نشست خواهد بود و طی این نشست مشوق‌ها و ماموریت‌های ویژه علمی به دانش‌آموختگان بین‌المللی برای همکاری در زمینه افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی به ایران محول خواهد شد. بخشی از این مشوق‌ها فراهم‌سازی زمینه همکاری در قالب موسسات جذب دانشجویان بین‌المللی در ایران و بخشی دیگر به صورت مشوق‌های گردشگری علمی خواهد بود و امکان‌سنجی برای جذب دانش‌آموختگان برجسته به منظور ایفای نقش در قالب هیات علمی مدعو نیز در دستور کار قرار دارد.

۱۰- کارگروه‌های اجرایی

- کارگروه اطلاع‌رسانی و مستندسازی: فیلم‌برداری/ هماهنگی حضور خبرنگاران/ هماهنگی پخش زنده و...
- کارگروه روابط عمومی و ارتباطات: تهیه مکاتبات داخلی و بین‌المللی/ پاسخگویی به مکاتبات (دفتر همکاری‌های بین‌المللی)
- کارگروه تشریفات و مهمانان ویژه: هماهنگی و استقبال از مقامات
- کارگروه حراست: امنیت نمایشگاه/ حفاظت فیزیکی/ حفاظت از اموال غرفه‌ها
- کارگروه مشاوران علمی: تولید محتوای علمی و تهیه پیش‌نویس اسناد
- کارگروه امور فرهنگی و نمایشگاهی: هماهنگی برای ساخت غرفه‌ها/ رونمایی از کتاب‌ها/ تجلیل از برگزیدگان/ فضاسازی محیطی/ نمایشگاه‌های جنبی/ گردشگری
- کارگروه مالی و اداری: تنظیم قراردادها/ پرداخت‌های مالی و....
- کارگروه فناوری اطلاعات: ساخت و بروزرسانی و پشتیبانی تارنمای جشنواره/ خدمات اینترنت در محدوده نمایشگاه
- کارگروه امور رفاهی: اسکان/ حمل و نقل/ نقشه‌های راهنما

۱۱- مکان برگزاری: مصلی بزرگ تهران

۱۲- شعار:

دانش کالای انحصاری نیست
علم لیست حکرا
Science is not a Monopoly

۱۳- تقویم رویداد:

- آیین گشایش: ۲۳ آبان ۱۴۰۲
- اجلاسیه مشترک وزرا: ۲۵-۲۶ آبان ۱۴۰۲
- دیدارهای دوجانبه: ۲۴-۲۷ آبان
- برگزاری نمایشگاه: ۲۳-۲۷ آبان ۱۴۰۲
- زمان برگزاری آیین پایانی و قرائت قطعنامه پایانی وزیران: ۲۶ آبان (بعد از ظهر)

۱۴- مشارکت کنندگان

- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
- معاونت اجرایی ریاست جمهوری
- سازمان فرهنگ و ارتباطات
- سپاه قدس جمهوری اسلامی ایران
- جامعه المصطفی العالمیه
- دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور
- دانشگاه آزاد اسلامی
- دانشگاه پیام‌نور
- دانشگاه فنی و حرفه‌ای
- پارک‌های علم و فناوری
- سازمان آیسيسکو
- شهرداری تهران
- وزارت اطلاعات
- وزارت امور خارجه
- وزارت کشور
- سازمان صدا و سیما
- اتاق بازرگانی ایران

پیوست:

سند توسعه دیپلماسی علمی دانشجویی، مبتنی بر افزایش جذب دانشجویان بین‌المللی در جمهوری اسلامی ایران